

GRUMS KOMMUN

Ekonomifunktionen

Charlotta Hedberg Johansson, 054-421 18
Ekonomichef
charlotta.johansson@grums.se

REMISSVAR

Datum
2024-10-08

Sida
1(3)

Finansdepartementet

Remissvar över betänkandet SOU 2024:50 "Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn"

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom förvaltningens synpunkter till betänkandet SOU 2024:50.

Sammanfattning

Utjämningskommittén 2022 har haft i uppdrag att genomföra en omfattande översyn av systemet för kommunalekonomisk utjämning och LSS-utjämnningen. Syftet med översynen har varit att säkerställa att alla invånare i Sverige har tillgång till en god och likvärdig välfärd, oavsett var i landet de bor. Detta har inneburit att analysera och föreslå förändringar som kan förbättra systemens effektivitet och rättvisa.

Beskrivning av ärendet

Utjämningskommittén har gjort en stor genomgång av hur pengar fördelas mellan Sveriges kommuner och regioner för att alla ska ha samma möjligheter att erbjuda bra välfärd, som skola, vård och omsorg, oavsett var man bor. Detta presenteras i SOU 2024:50 "Nätt och jämnt - Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn".

Kommittén föreslår att man ska jämna ut skillnaderna i ekonomiska förutsättningar mellan olika kommuner och regioner med större fokus på gles bebyggelsestruktur, socioekonomi och småskalighet.

Förändringarna föreslås börja gälla från 1 januari 2026, vilket ger kommunerna tid att anpassa sig.

Sammanfattningsvis innebär de föreslagna förändringarna i SOU 2024:50 att systemet för fördelning av pengar mellan kommuner och regioner blir mer rättvist och effektivt. Genom att jämna ut ekonomiska skillnader, förenkla statsbidragen och motverka höga skatter, kan kommunerna bättre möta invånarnas behov och främja tillväxt och utveckling. Samtidigt värnas den kommunala självstyrelsen, vilket ger kommunerna frihet att anpassa sina insatser efter lokala förhållanden och behov.

Förvaltningens synpunkter

Grums kommun vill härmed lämna sitt remissvar på SOU 2024:50 "Nätt och jämnt - Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn". Vi vill uttrycka vårt stöd för de föreslagna förändringarna och lyfta fram de positiva aspekterna som vi anser kommer att gynna vår kommun och dess invånare.

Integration av statsbidrag: Utredningen presenterar en tydlig bild av problematiken med riktade statsbidrag, i synnerhet för små kommuner. Grums kommun poängterar starkt vikten av att minska antalet riktade statsbidrag och för de riktade bidrag som blir kvar krävs ett förenklat ansöknings- och redovisningsförfarandet för att det ens ska bli lönsamt att lägga tid på att göra en ansökan. Det behöver också införas ett riktmärke likt det utredningen föreslår på minst 100 000 kronor/kommun/riktat statsbidrag för att det ens ska löna sig för små kommuner att lägga tid på att ansöka om ett riktat bidrag.

Grums kommun ställer sig bakom de förslag utredningen presenterar vad gäller översynen av riktade statsbidrag. Idag läggs mycket administrativ tid till de riktade statsbidragen och det råder stor osäkerhet kring varaktigheten och förutsättningarna för många av bidragen.

Översyn av inkomstutjämnningen: Grums kommun anser att utredningen med ett väl genomarbetat underlag visat att inkomstutjämnningen inte är tillväxthämmande.

En förutsättning för att inkomstutjämnningen ska fungera som det är tänkt är att de värden som används är uppdaterade till dagens nivåer. Grums kommun bifaller därmed samtliga förslag som utredningen presenterar vad gäller översyn av inkomstutjämnningen.

Översyn av kostnadsutjämnningen: Grums kommun ställer sig bakom förslaget om en ny metod som utgår från befolkningens faktiska bosättningsmönster, för att fånga upp merkostnaderna kopplat till gles bebyggelsestruktur.

I övrigt bifaller Grums kommun förslagen gällande de olika delmodellerna i kostnadsutjämnningen.

Översyn av LSS-utjämnningen: Grums kommun är positiv till utredningens förslag om att ta bort personalkostnadsindex från LSS-utjämnningen då utredningen tydligt visar på tre starka huvudsakliga skäl till detta:

- De incitamentsproblem som indexet innebär är mycket svåra att förena med den opåverkbarhet som bör vara grunden i utjämnning. Kommittén har också i uppdrag att föreslå åtgärder som bidrar till ökad effektivitet i sektorn. Incitamenten till en effektiv verksamhet stärks kraftigt med förslaget.
- Det finns stora problem med kostnadsdata. Förutom att kostnaderna i sig kan påverkas ser vi stora brister vid granskningen av kommunernas räkenskapssammandrag. Bristerna behöver inte vara

avsiktliga, men leder ändå till skillnader i utfall som inte är rättvisande.

- I den analys av vårdtyngden som redovisats ovan framgår inget samband mellan genomsnittlig vårdtyngd i kommunen och personalkostnadsindex.

Grums kommun bifaller utredningens förslag att ett statligt bidrag riktat till mindre kommuner bör införas för att finansiera brukare/boenden med särskilt stora vårdbehov.

Vidare anser Grums kommun att det i framtiden bör vara ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans, det skulle underlätta och bidra till långsiktiga och stabila förutsättningar för verksamhet inom LSS.

Sammanfattning: Grums kommun ser positivt på de föreslagna förändringarna i SOU 2024:50. Vi anser att systemet för fördelning av pengar mellan kommuner och regioner blir mer rättvist och effektivt. Så långt det är möjligt måste utjämningsystemets syfte vara att utjämna för skillnader som är opåverkbara och skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för att leverera välfärdstjänster i landets samtliga kommuner och regioner.

Charlotta Hedberg Johansson
Ekonomichef